

Country File
ARMENIA

Last updated: **May 2009**

Region	Asia and Pacific
Legal system	Civil law
UNCAT Ratification/ Accession (a)/ Succession (d)	13 September 1993 (a)
Relevant Laws	<ul style="list-style-type: none"> • Constitution of 5 July 1995 • Criminal Code of 18 April 2003 • Criminal Procedural Code of 1 September 1998
Relevant Articles	<ul style="list-style-type: none"> • Prohibition of torture: <ul style="list-style-type: none"> - Article 19 of the Constitution - Article 11 of the Criminal Procedural Code • Definition of torture: Article 119 of the Criminal Code • Penalties: Article 119 of the Criminal Code • Others: <ol style="list-style-type: none"> 1. Prohibition of coerced confession: Article 11 of the Criminal Procedural Code
Languages Available	<ul style="list-style-type: none"> • Armenian (official language) • English • Russian
Other Relevant Information	

Relevant Articles – ARMENIA

ARMENIAN

Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն (Փոփոխություններով)

Հոդված 19

Յուրաքանչյուր ոք ունի իր խախտված իրավունքները վերականգնելու, ինչպես նաև իրեն ներկայացված մեղադրանքի հիմնավորվածությունը պարզելու համար հավասարության պայմաններում, արդարության բոլոր պահանջների պահպանմամբ, անկախ եւ անկողմնակալ դատարանի կողմից ողջամիտ ժամկետում իր գործի հրապարակային քննության իրավունք: Հանրության բարքերի, հասարակական կարգի, պետական անվտանգության, դատավարության մասնակիցների անձնական կյանքի կամ արդարադատության շահերի պաշտպանության նկատառումներով լրատվության միջոցների եւ հասարակության ներկայացուցիչների մասնակցությունը դատական քննության ընթացքում կամ դրա մի մասում կարող է արգելվել:

Հայաստանի Հանրապետության Քրեական Օրենսգիրք (Ընդունված է 2003 Թվականի Ապրիլի 18-ին)

Հոդված 112 Դիտավորությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը

1. Դիտավորությամբ մեկ ուրիշին մարմնական վնասվածք պատճառելը կամ առողջությանն այլ ծանր վնաս պատճառելը, որը վտանգավոր է կյանքի համար կամ առաջացրել է տեսողության, խոսքի, լսողության կամ որևէ օրգանի կամ օրգանի ֆունկցիայի կորուստ կամ արտահայտվել է դեմքի անջնջելի այլանդակմամբ, ինչպես նաև կյանքի համար վտանգավոր այլ վնաս է պատճառել առողջությանը կամ առաջացրել է դրա քայքայում՝ զուգորդված ընդհանուր աշխատունակության ոչ պակաս, քան մեկ երրորդի կայուն կորստով կամ հանցավորի համար ակնհայտ մասնագիտական աշխատունակության լրիվ կորստով կամ առաջացրել է հղիության ընդհատում, հոգեկան հիվանդություն, թմրամոլությամբ կամ

թունամուտությամբ հիվանդացում՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

2. Նույն արարքը, որը կատարվել է՝
- 1) երկու կամ ավելի անձանց նկատմամբ,
 - 2) անձի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կամ հասարակական պարտքի կատարման հետ,
 - 3) (3-րդ կետն ուժը կորցրել է 09.06.04 ՀՕ-97-Ն),
 - 4) առանձին դաժանությամբ,
 - 5) շատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով,
 - 6) մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից,
 - 7) շահադիտական դրդումներով,
 - 8) ահաբեկչությամբ զուգորդված,
 - 9) խուլիգանական դրդումներով,
 - 10) այլ հանցանքը թաքցնելու կամ դրա կատարումը հեշտացնելու նպատակով,
 - 11) բռնաբարությամբ կամ սեքսուալ բնույթի բռնի գործողություններով զուգորդված,
 - 12) ազգային, ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով,
 - 13) տուժողի մարմնի մասերի կամ հյուսվածքների օգտագործման նպատակով,
 - 14) անզգուշությամբ առաջացնելով տուժողի մահ՝
- պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:
(112-րդ հոդվածը փոփ. 09.06.04 ՀՕ-97-Ն)

Հոդված 113 Դիտավորությամբ առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը

1. Դիտավորությամբ մեկ ուրիշին մարմնական վնասվածք կամ առողջությանը որևէ այլ վնաս պատճառելը, որը վտանգավոր չէ կյանքի համար և չի առաջացրել սույն օրենսգրքի 112-րդ հոդվածով նախատեսված հետևանքներ, բայց առաջացրել է առողջության տևական քայքայում կամ ընդհանուր աշխատունակության մեկ երրորդից պակաս զգալի կայուն կորուստ՝ պատժվում է կալանքով՝ մեկից երեք ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:
2. Նույն արարքը, որը կատարվել է՝
- 1) երկու կամ ավելի անձանց նկատմամբ,
 - 2) անձի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական

- 1) երկու կամ ավելի անձանց նկատմամբ,
 - 2) անձի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կամ հասարակական պարտքի կատարման հետ,
 - 3) մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից,
 - 4) շահադիտական դրդումներով,
 - 5) առանձին դաժանությամբ,
 - 6) խուլիգանական դրդումներով,
 - 7) ազգային, ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝
- պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 119 Խոշտանգումը

1. Խոշտանգումը՝ ցանկացած այնպիսի գործողությունը, որի միջոցով դիտավորյալ կերպով անձին պատճառվում է ուժեղ ցավ կամ մարմնական կամ հոգեկան տառապանք, եթե դա չի առաջացրել սույն օրենսգրքի 112-րդ և 113-րդ հոդվածներով նախատեսված հետևանքներ՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

2. Նույն գործողությունները, որոնք կատարվել են՝

- 1) երկու կամ ավելի անձանց նկատմամբ,
- 2) անձի կամ նրա մերձավորի նկատմամբ՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կամ հասարակական պարտքի կատարման հետ,
- 3) անչափահասի կամ հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածություն ունեցող անձի, ինչպես նաև առևանգված կամ որպես պատանդ վերցված անձի նկատմամբ,
- 4) ակնհայտ հղի կնոջ նկատմամբ,
- 5) մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից,
- 6) առանձին դաժանությամբ,
- 7) ազգային, ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝

պատժվում են ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

Հայաստանի Հանրապետության Քրեական Դատավարության Օրենսգիրք

Հոդված 11 Անձի անձեռնմխելիությունը

1. Յուրաքանչյուր ոք ունի ազատության եւ անձեռնմխելիության իրավունք:
2. Ոչ ոք չի կարող արգելանքի վերցվել եւ պահվել անազատության մեջ այլ կերպ, քան սույն օրենսգրքով նախատեսված հիմքերով եւ կարգով:

3. Կալանավորելը, կալանքի տակ պահելը, բժշկական կամ դաստիարակչական հաստատությունում անձին հարկադրաբար տեղավորելը թույլատրվում է միայն դատարանի որոշմամբ: Մինչև դատարանի համապատասխան որոշումն ստանալն անձը չի կարող ձերբակալման հետեւանքով անազատության մեջ պահվել 96 ժամից ավելի:
4. Յուրաքանչյուր ձերբակալվածի եւ կալանավորվածի անհապաղ հաղորդվում են ձերբակալության կամ կալանավորման հիմքերը, ինչպես նաեւ այն հանցագործության փաստական հանգամանքները եւ իրավաբանական որակումը, որի կատարման մեջ նա կասկածվում կամ մեղադրվում է:
5. Դատարանը, ինչպես նաեւ հետաքննության մարմինը, քննիչը եւ դատախազը պարտավոր են անհապաղ ազատ արձակել անազատության մեջ ապօրինի պահվող յուրաքանչյուր անձի: Կալանքի տակ պահելու վայրի վարչակազմի ղեկավարն իրավունք չունի կալանքը կրելու համար անձին ընդունել առանց համապատասխան դատական որոշման եւ պարտավոր է անհապաղ ազատ արձակել կալանքի տակ պահելու ժամկետը լրացած յուրաքանչյուր անձի:
6. Անձի խուզարկությունը եւ քննումը, ինչպես նաեւ անձեռնմխելիությունը խախտող այլ դատավարական գործողություններ կատարվում են սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում եւ կարգով:
7. Քրեական դատավարության ընթացքում ոչ ոք չպետք է ենթարկվի խոշտանգումների, անօրինական ֆիզիկական կամ հոգեկան բռնության, այդ թվում՝ բժշկական դեղամիջոցների օգտագործմամբ, սովի, ուժասպառման, հիպնոսի, բժշկական օգնությունից զրկվելու, ինչպես նաեւ այլ դաժան վերաբերմունքի: Արգելվում է կասկածյալից, մեղադրյալից, ամբաստանյալից, տուժողից, վկայից եւ քրեական դատավարությանը մասնակցող այլ անձանցից ցուցմունքներ կորզել բռնության, սպառնալիքի, խաբեության, նրանց իրավունքների ոտնահարման, ինչպես նաեւ այլ անօրինական գործողությունների միջոցով:
8. Արգելվում է անձին ներգրավել երկարաժամկետ կամ ֆիզիկական տանջանքներ պատճառող, նրա կամ շրջապատողների առողջության համար վտանգ ներկայացնող քննչական փորձարարությունների, դատավարական այլ գործողություններ կատարելուն:
9. Քրեական դատավարության ընթացքում արգելվում է մարդու կյանքին եւ առողջությանը, շրջակա միջավայրին վտանգ ներկայացնող միջոցներ կիրառելը:

ENGLISH (Translation)

Constitution of 5 July 1995

Article 19

No one may be subjected to torture and to treatment and punishment that are cruel or degrading to the individual's dignity. No one may be subjected to medical or scientific experimentation without his or her consent.

Criminal Code of 18 April 2003

Article 112 Infliction of willful heavy damage to health.

1. Infliction of willful bodily damage which is dangerous for life or caused loss of eye-sight, speech, hearing or any organ, loss of functions of the organ, or was manifested in irreversible ugliness on face, as well as caused other damage dangerous for life or caused disorder, accompanied with the stable loss of no less than one third of the capacity for work, or with complete loss of the professional capacity for work obvious for the perpetrator, or caused disruption of pregnancy, mental illness, drug or toxic addiction, is punished with imprisonment for the term of 3 to 7 years.
2. The same act, committed:
 - 1) in relation to two or more persons;
 - 2) in relation to the person or his relatives, concerned with this duty or carrying out one's public duty;
 - 3) in relation to a kidnapped person or hostage;
 - 4) with particular cruelty;
 - 5) by a means dangerous for other people's life;
 - 6) by a group of persons, by an organized group;
 - 7) with mercenary motives, as well as accompanied with extortion;
 - 8) accompanied with terrorism;
 - 9) with hooligan motives;
 - 10) to conceal another crime or facilitate its committal;
 - 11) accompanied with rape or violent sexual acts;
 - 12) with motives of national, racial or religious hatred or religious fanaticism;
 - 13) with the purpose of using the parts of the body or tissues of the aggrieved,
 - 14) if caused the death of the aggrieved by negligence,is punished with imprisonment for the term of 5 to 10 years.

Article 113 Infliction of willful medium-gravity damage to health

1. Infliction of willful bodily injure or any other damage to health which is dangerous for life and did not cause consequences envisaged in Article 114 of this Code, but caused protracted health disorder or significant stable

loss of no less than one third of the capacity to work, is punished with arrest for the term of 3 to 6 months or imprisonment for the term of up to 3 years.

2. The same act, if committed:
 - 1) in relation to 2 or more persons;
 - 2) in relation to the person or his relatives, concerned with this person in the line of duty or carrying out one's social duty;
 - 3) by a group of persons or by an organized group;
 - 4) for mercenary purposes;
 - 5) with particular cruelty;
 - 6) with hooligan motives;
 - 7) with motives of national, racial or religious hatred or religious fanaticism,is punished with imprisonment for the term of up to 5 years.

Article 119

1. Torture is willfully causing strong pain or bodily or mental sufferance to a person, if this did not cause consequences envisaged in Articles 112 and 113, is punished with imprisonment for the term up to 3 years.
2. The same actions, committed:
 - 1) in relation to 2 or more persons;
 - 2) in relation to the person or his relatives, concerned with this person in the line of duty or carrying out one's public duty;
 - 3) in relation to a minor or a person dependent financially or otherwise on the perpetrator, as well as, in relation to a kidnapped person or hostage.
 - 4) In relation to a pregnant woman;
 - 5) By a group of persons or by an organized group;
 - 6) With particular cruelty;
 - 7) with motives of national, racial or religious hatred or religious fanaticism,is punished with imprisonment for the term of 3 to 7 years.

Criminal Procedural Code of 1 September 1998

Article 11 Immunity of Person

1. Everyone has the right to liberty and immunity.
2. No one may be taken into custody and deprived of his liberty except on the grounds and by procedure stipulated in this Code.
3. Arrest, keeping in custody, or forcible placement of a person with a medical or correction institution shall be allowed only by warrant of the court. A person may not be subjected to detention for more than 96 hours unless a relevant warrant is issued by the court.
4. Everyone who is detained or arrested shall be informed promptly of the reasons for his detention or arrest, as well as the factual circumstances and legal description of the offense, the commission of which is incriminated to him, or suspected in.

5. The court, as well as the agency for inquest, the investigator, and the prosecutor shall be obligated to promptly order the release of any detained person, if the detention is not lawful. The head of administration of a detention facility shall have no right to place, without a warrant of the court or any other grounds prescribed by this Code, any person into custody, and shall be obligated to release any person, whose detention period has expired.
6. Search or physical examination of a person, as well as other procedural actions interfering with the immunity of a person, can be conducted in cases and by procedure prescribed by this Code.
7. In the course of criminal proceedings, no one shall be subjected to torture, unlawful physical or mental violence, including the use of drugs, hunger, exhaustion, hypnosis, deprivation of medical aid, and any other cruel treatment. It shall be prohibited to use force, threats, fraud, violation of rights, and other unlawful methods while trying to obtain testimony from the suspect, the accused, the defendant, the injured party, the witness, and other persons participating in criminal proceedings.
8. It shall be prohibited to get a person involved in long investigative experiments or other procedural actions or the same causing physical sufferings or endangering his life or the life of other persons around, as well as to subject a person to any other tests of similar character.
9. In the course of criminal proceedings, it shall be prohibited to use methods that may endanger the life and health of people or the environment.

RUSSIAN (Translation)

Конституция Республики Армения

Статья 19

Каждый для восстановления своих нарушенных прав, а также выяснения обоснованности предъявленного ему обвинения имеет право на публичное рассмотрение своего дела в разумные сроки независимым и беспристрастным судом в условиях равенства, с соблюдением всех требований справедливости. Из соображений защиты общественной нравственности, общественного порядка, государственной безопасности, личной жизни участников судебного процесса или интересов правосудия участие представителей средств информации и общественности в ходе судебного разбирательства или одной его части может быть запрещено.

Уголовный Кодекс Республики Армения

Статья 112 Умышленное причинение тяжкого вреда здоровью

1. Умышленное причинение другому человеку телесного повреждения или иного тяжкого вреда здоровью, опасного для жизни, либо повлекшего за собой потерю зрения, речи, слуха или какого-либо органа или утрату органом функции, либо выразившегося в неизгладимом обезображении лица, а также причинение иного вреда здоровью, опасного для жизни или вызвавшего его расстройство, соединенное со стойкой утратой общей трудоспособности не менее чем на одну треть или с заведомо для виновного полной утратой профессиональной трудоспособности, либо повлекшее за собой прерывание беременности, психическую болезнь, заболевание наркоманией или токсикоманией, -
наказывается лишением свободы на срок от трех до семи лет.
2. То же деяние:
 - 1) совершенное в отношении двух или более лиц;
 - 2) совершенное в отношении лица или его близких в связи с осуществлением этим лицом служебной деятельности или выполнением общественного долга;
 - 3) в отношении похищенного человека или заложника;
 - 4) совершенное с особой жестокостью;
 - 5) совершенное способом, опасным для жизни многих людей;
 - 6) совершенное группой лиц, организованной группой;
 - 7) совершенное из корыстных побуждений, а также сопряженное с вымогательством;
 - 8) сопряженное с терроризмом;
 - 9) совершенное из хулиганских побуждений;
 - 10) совершенное с целью скрыть другое преступление или облегчить его совершение;
 - 11) сопряженное с изнасилованием или насильственными действиями сексуального характера;
 - 12) совершенное по мотиву национальной, расовой, религиозной ненависти или религиозного фанатизма;
 - 13) совершенное в целях использования частей тела или тканей потерпевшего;
 - 14) повлекшее по неосторожности смерть потерпевшего, -
наказывается лишением свободы на срок от пяти до десяти лет.

Статья 113 Умышленное причинение вреда средней тяжести здоровью

1. Умышленное причинение другому человеку телесного повреждения или какого-либо иного вреда здоровью, не опасного для жизни и не повлекшего последствий, предусмотренных статьей 112 настоящего Кодекса, но вызвавшего длительное расстройство здоровья или значительную стойкую утрату общей трудоспособности менее чем на одну треть, -

наказывается арестом на срок от одного до трех месяцев либо лишением свободы на срок не свыше трех лет.

2. То же деяние, совершенное:

- 1) в отношении двух или более лиц;
- 2) в отношении лица или его близких в связи с осуществлением этим лицом служебной деятельности или выполнением общественного долга;
- 3) группой лиц или организованной группой;
- 4) из корыстных побуждений;
- 5) с особой жестокостью;
- 6) из хулиганских побуждений;
- 7) по мотиву национальной, расовой, религиозной ненависти или религиозного фанатизма, -

наказывается лишением свободы на срок не свыше пяти лет.

Статья 119 Пытка

1. Пытка, то есть любое действие, которым лицу умышленно причиняется сильная боль или иное телесное или психическое страдание, если это не повлекло последствий, предусмотренных статьями 112 и 113 настоящего Кодекса, наказывается лишением свободы на срок не свыше трех лет.

2. Те же действия, совершенные:

- 1) в отношении двух или более лиц;
- 2) в отношении лица или его близких в связи с осуществлением этим лицом служебной деятельности или выполнением общественного долга;
- 3) в отношении несовершеннолетнего или лица, находящегося в материальной или иной зависимости от виновного, а также лица, похищенного или захваченного в качестве заложника;
- 4) в отношении заведомо беременной женщины;
- 5) группой лиц или организованной группой;
- 6) с особой жестокостью;
- 7) по мотиву национальной, расовой, религиозной ненависти или религиозного фанатизма, -

наказываются лишением свободы на срок от трех до семи лет.

Уголовно-Процессуальный Кодекс

Статья 11 Неприкосновенность личности

1. Каждый имеет право на свободу и неприкосновенность.

2. Никто не может быть взят под стражу и содержаться в неволе иначе как на основаниях и в порядке, предусмотренных настоящим Кодексом.

3. Арест, содержание под стражей, принудительное помещение лица в медицинское или воспитательное учреждение допускаются только по решению суда. До получения соответствующего постановления суда

- лицо не может вследствие задержания содержаться в неволе более 96 часов.
4. Каждому задержанному или арестованному немедленно сообщаются основания его задержания или ареста, а также фактические обстоятельства и юридическая квалификация преступления, в совершении которого он подозревается или обвиняется.
 5. Суд, а также орган дознания, следователь и прокурор обязаны немедленно выпустить на свободу всякое незаконно содержащееся в неволе лицо. Руководитель администрации места содержания под стражей не вправе принять для отбывания заключения лицо без соответствующего судебного решения и обязан немедленно выпустить на свободу всякое лицо, у которого истек срок содержания под стражей.
 6. Обыск и освидетельствование лица, а также иные процессуальные действия, нарушающие его неприкосновенность, производятся в случаях и порядке, предусмотренных настоящим Кодексом.
 7. Никто не должен в ходе уголовного судопроизводства подвергаться истязаниям, незаконному физическому или психическому насилию, в том числе с использованием медицинских препаратов, голоду, изнурению, гипнозу, лишению медицинской помощи, а также другому жестокому обращению. Запрещается домогаться показаний подозреваемого, обвиняемого, подсудимого, потерпевшего, свидетеля и иных лиц, участвующих в уголовном судопроизводстве, путем насилия, угроз, обмана, ущемления их прав, а также иных незаконных действий.
 8. Запрещается привлекать лиц к следственным экспериментам, другим процессуальным действиям, причиняющим длительные или острые физические страдания, представляющим опасность для его здоровья или здоровья окружающих.
 9. В ходе уголовного судопроизводства запрещается применение средств, представляющих опасность для жизни и здоровья человека, для окружающей среды.